

INFORMACJA WYDAWCY

KSIĄŻKA O PRAWDZIWYM PRZEDWIOŚNIU

Klucz do zrozumienia Przedwiośnia. Ilustrowane studium interpretacyjne, książka o jednej książce na podstawie jej rękopisu, a więc dokładnie tego, co naprawdę napisał Żeromski.

Stanisław Falkowski

Sily większe niż chaos. Tajemnica „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego

Najnowsza książka **Stanisława Falkowskiego o Przedwiośniu** *Sily większe niż chaos. Tajemnica „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego* opowiada o tej powieści w jej najpełniejszej rękopisowej wersji.

Stanisław Falkowski czyta Przedwiośnie Stefana Żeromskiego z wielką wrażliwością i erudycją. Widzi w tej głośniej niegdyś powieści, a dziś spowszedniałej od lat szkolnej lekturze, rzeczy nowe, oryginalne i intrygujące. Z benedyktyńską sumiennością oraz pewną dozą interpretacyjnej brawury analizuje pojedyncze słowa i zdania utworu. Zatrzymuje się nawet nad znakami interpunkcyjnymi, w razie potrzeby sięgając nie do wydanego tekstu powieści, ale jej rękopisu. Ostrożnie i delikatnie oddziela od siebie warstwy pochodzące z różnych etapów pracy autora nad tekstem oraz elementy wprowadzone przez redaktorów i edytorów, narosłe na oryginalnym manuskrypcie Żeromskiego. Zestawia ze sobą różne, oddalone kompozycyjnie fragmenty dzieła oraz tropi liczne nawiązania do innych tekstów kultury.

Tworzy w ten sposób spójny i zarazem zdumiewający swoim uniwersalizmem klucz do lektury Przedwiośnia, napisany językiem żywym i emocjonalnym. Kluczem tym otwiera współczesnemu czytelnikowi świat myśli, diagnoz, doświadczeń i zagrożeń wspólnych całemu pokoleniu naszych rodaków, witających odrodzoną w 1918 roku Polskę.

Klucz ten czyni z nas, ludzi żyjących w XXI wieku, właściwych adresatów powieści. Spadkobierców tej samej tradycji i uczestników tej samej historii

Prezes Stowarzyszenia im. Stefana Żeromskiego
Prof. dr hab. Kwiryna Handke

Patronat Stowarzyszenia im. Stefana Żeromskiego
Wydawcą jest Oficyna Wydawnicza Volumen

Warszawa, 2018, s. 348, ilustracje kolorowe, oprawa twarda, format 170 x 240, ISBN 978-83-64708-60-2, (wyd. II uzupełnione) cena det. 59,00

Przedwiośnie interpretuje się na ogół z odwołaniem do oczywistych kontekstów historycznych w postaci rewolucji bolszewickiej, polskiego roku 1918 i wojny polsko-rosyjskiej (przy czym przed rokiem 1989 z intencjami propagandowymi). Bywają natomiast niedoceniane konteksty i znaczenia bardziej uniwersalne. Stanisław Falkowski dowodzi, że to właśnie one pozwalają dostrzec w powieści odkrywczą diagnozę i przepowiednię moralno-historyczną na temat rozpoczynającej się za życia Żeromskiego epoki masowych zbrodni i na temat sytuacji duchowej ludzi ogołconych z pamięci o przodkach, bo wyrwanych z rodziny, z domu, z ojczyzny, zanim zdążyli się zżyć z czymkolwiek i zrozumieć, co jest święte; przede wszystkim zaś pozwalają dostrzec sprzeciw Żeromskiego wobec czci oddawanej fałszywym bóstwom, jego stanowcze opowiedzenie się w obronie pierwszego przykazania i ewangelicznych norm moralnych. Pytanie o Polskę – czym była, jest, może i powinna być, pisarz sytuuje dopiero na tle tych wielkich tematów.

Autor *Sił większych niż chaos* ujawnia owe uniwersalne znaczenia i konteksty powieści poprzez zanalizowanie jej tekstu z dokładnością do jednego wyrazu, sylaby, akcentu czy przecinka. Nikt nie wątpi, że właśnie tak, z największą dokładnością, należy czytać wiersze, ale wciąż nie każdemu wydaje się to oczywiste w odniesieniu do powieści.

Tymczasem nie ma powodu, by sądzić, że wielki artysta, a zwłaszcza taki poeta jak Żeromski, użył choćby jednego wyrazu bez określonego celu. Zachowany rękopis powieści, z którego chyba żaden akapit nie przeszedł do wersji ostatecznej bez zmian, dowodzi tego szczególnie dobitnie.

W obecnym wydaniu książki rękopis ten (w całości wciąż jeszcze oczekujący na systematyczną eksplorację) jest znacznie szerzej wykorzystany – jako koronny dowód na powyższe stwierdzenie.

Publikacja wyróżniona na Targach „Edukacja XXI” (2003) nagrodą za najlepszą książkę popularnonaukową.